

WPROWADZENIE

Psalmista był przedmiotem drwin ze strony swoich wrogów, którzy ciągle pytali: „Gdzie jest Bóg twój?” (Ps 42,11). Malchiasz powiedział ludowi, że naprzykrzają się Bogu, pytając: „Gdzie jest Bóg sądu?” (Ml 2,17). Gdy pewien więzień Auschwitz został zmuszony do oglądania egzekucji dziecka, wołał: „Gdzie jest Bóg? Gdzie On jest?”. Opłakując zmarłą na raka żonę, sfrustrowany milczeniem nieba C. S. Lewis zapytał: „Gdzie jest Bóg?”. Niedługo po 11 września 2001 roku pewien reporter spytał wierzącą osobę: „Gdzie był Bóg, gdy zawaliły się wieże?”.

„Gdzie jest Bóg?” może być kpina skierowaną do wierzących przez niewierzących albo usprawiedliwieniem czyjejś niewiary. Dla wierzącego może być to przepełniona bólem prośba o zrozumienie i pomoc. To pytanie – bez względu na to, czy jest atakiem z zewnątrz, czy wyrazem wewnętrznego niepokoju – rzuca poważne wyzwanie chrześcijanom, którzy chcą ufać kochającemu, wszechmocnemu Bogu. Pytanie „Gdzie jest Bóg, gdy cierpimy?” wymaga najlepszej odpowiedzi, jakiej jesteśmy w stanie udzielić.

Trzeba odpowiedzieć na poważne pytania. „Modliliśmy się o ich bezpieczeństwo, dlaczego więc Bóg nie odpowiedział na nasze modli-

twy i nasi bliscy zginęli w wypadku samochodowym?”. „Czemu mam cierpieć, skoro całe życie służyłem Bogu?”. „Jeśli Bóg stworzył świat i jest dobry i suwerenny, czy nie jest odpowiedzialny za zło obecne w świecie?”. „Dlaczego Biblia mówi, żebyśmy się radowali w czasie prób?”. „Co mam odpowiedzieć ludziom odrzucającym Boga z powodu zła i cierpienia istniejącego dookoła nich?”.

Problem zła i cierpienia jest stary i bardzo złożony. Książka *Gdzie jest Bóg, gdy cierpimy?* stara się przekazać biblijne prawdy dotyczące cierpienia. Nie jest ona ostateczną odpowiedzią na ten problem. Zbyt mało uproszczone, powierzchowne odpowiedzi nie pomagają. Nie ma tu próby szczegółowego omówienia wielu spraw związanych ze złem i cierpieniem. Głównym przesłaniem jest zaufanie Bogu i dostrzeżenie tego, że Jego rola w cierpieniu pozwala chrześcijanom zmierzyć się z tym cierpieniem. Książka ta została napisana dla chrześcijan, ale inni zainteresowani też są zaproszeni do jej przeczytania.

Kościół powinien pomagać chrześcijanom spojrzeć na problemy związane z cierpieniem z perspektywy biblijnej. Książka ta ma na celu pomóc wierzącym w zrozumieniu i odpowiednim podejściu do cierpienia w ich własnym życiu, które umożliwi im przetrwać je i wynieść z niego korzyści. Drugim celem jest dostarczenie wskazówek i przemyśleń na temat cierpienia osobom, które pomagają cierpiącym. Książka ta pomoże kościelnym liderom (pastorom, starszym, diakonom, nauczycielom i doradcom) w głoszeniu kazań, nauczaniu i służbie cierpiącym.

D. A. Carson powiedział:

Jednym z głównych powodów rozpacz i zagubienia wśród chrześcijan są nasze niewłaściwe oczekiwania. Nie zastanawiamy się nad tematem zła i cierpienia w takim stopniu, w jakim powinniśmy, dopóki sami go nie doświadczymy. Jeśli w tym momencie nasze przekonania – nie do końca przemyślane, ale głęboko zakorzenione – są w dużej mierze niezgodne z tym, co Bóg powiedział w Biblii i przez Jezusa, to ból płynący z osobistej tragedii może być zwielokrotniony, gdy zaczniemy podważać fundamenty naszej wiary.¹

W sytuacji głębokiej rozpacz, bólu nie do zniesienia i cierpienia, większość ludzi nie chce czytać książek o cierpieniu. Gdy jesteśmy skoncentrowani na tragedii, której doświadczylśmy, możemy nie być w stanie myśleć logicznie, skoncentrować się ani czytać.

Wierzący powinni przemyśleć te tematy, *zanim* ból i cierpienie nadejdą. W Kościołach musi znaleźć się miejsce dla biblijnego nauczania i wskazówek na tematy związane z cierpieniem. Modłę się, żeby ta książka pomagała chrześcijanom przygotować się do zmagañ z cierpieniem w ich życiu oraz w życiu ich bliskich, a także do efektywnego niesienia pociechy i pomocy cierpiącym.

Gdy jesteśmy skoncentrowani na tragedii, której doświadczyliśmy, możemy nie być w stanie myśleć logicznie, skoncentrować się ani czytać.

Mam nadzieję, że biblijne zasady i spojrzenie na ten temat dadzą czytelnikowi siłę do zmierzenia się z problemami, jakie będą go spotykały w życiu. Omówimy tu kilka różnych spojrzeñ na cierpienie. Czytelnik nie znajdzie gotowego zestawu odpowiedzi, których wierzący mogliby udzielić niewierzącym. Problem cierpienia jest tak głęboki i złożony, że głupotą byłoby sądzić, że można udzielić na niego kompletnej i ostatecznej odpowiedzi. Chciałbym traktować z szacunkiem i współczuciem osoby, którym cierpienie w jakiś sposób przeszkadza w wierze i życiu. Musimy wysłuchać tych, którzy zadają nam prawdziwe, szczerze pytania. Nie mogę podać ostatecznej odpowiedzi na każde z nich. Podzielę się wskazówkami, których nauczyłem się z Bożego Słowa, a które mogłyby pomóc wierzącym zmierzyć się z cierpieniem.

Nie piszę na ten temat jako ekspert, ale jako współcierpiący. Nie chcę podejść do tego zagadnienia z pozycji naukowca albo zewnętrznego obserwatora, ale z pozycji bezpośredniego uczestnika. Wielu cierpiało o wiele więcej niż ja. Jednakże w moim życiu obecne były smutek i cierpienie. Pisząc, czerpię z tego doświadczenia i z całego życia spędzonego na studiowaniu Biblii i nauczaniu.

Chociaż zrobiłem, co mogłem, żeby książka ta opierała się na rzetelnych badaniach, pragnę nawiązać płynną komunikację bez wpadania w zbyt specjalistyczny ton. Ilustracje, wykresy i pytania pomagają w dyskusji. Wybrane cytaty z wypowiedzi doświadczonych autorów zwiększają głębię i wiarygodność.

W rozdziale 1, zatytułowanym „Cierpienie widziane z bliska”, opowiadam historię cierpienia i bólu, z którym zmierzyłem się razem z żoną. Znaleźliśmy wsparcie u wiernego Boga, w Jego Słowie, a także u Jego ludu.

Każda z czterech części tej książki stanowi niezależną całość. Czytelnik może zacząć lekturę od dowolnej z nich, jeśli szczególnie go zainteresuje. Ponieważ problem cierpienia jest bardzo złożony, książka ta opisuje go z różnych punktów widzenia. Część 1 to teologia biblijna. Część 2 zawiera studium egzegetyczne. Część 3 ma charakter apologetyczny i filozoficzny. Część 4 dotyczy praktycznej służby. Oto jak pokrótce przedstawia się ich treść.

Część 1, „Biblijne podejście do cierpienia”, ukazuje nauczanie Biblii na temat cierpienia. Rozdział 2 pokazuje miejsce Boga

**Boże stworzenie
zostało zniekształcone
przez ludzki bunt,
co przyniosło choroby,
zamęt i śmierć.**

w obrazie cierpienia na świecie. Rozdział ten ma charakter wstępny i zwraca uwagę czytelnika na główne punkty tej części książki. Boże stworzenie, które było dobre, zostało zniekształcone przez ludzki bunt, co przyniosło choroby, zamęt

i śmierć. Chrześcijańskie spojrzenie na cierpienie musi uwzględniać Jezusa, który jako Bóg w ludzkim ciele umarł na krzyżu i zmartwychwstał. Dzięki Jego ofercie na krzyżu Boża sprawiedliwość została zachowana i jednocześnie dobrowolnie dał On możliwość zbawienia tym, którzy uwierzą. Ponieważ ostateczną przyczyną cierpienia jest grzech, ostateczną odpowiedzią na cierpienie jest zbawienie w Chrystusie.

Nie będę korzystał w tej części z modelu teologii systematycznej (układanie materiału według tematów). Zamiast tego zastosowałem metodę indukcyjną, która polega na podążaniu za tekstem biblijnym (układanie materiału tak, jak pojawia się on w Biblii).

Rozdziały 3, 4 i 5 opisują starotestamentowe przykłady cierpiących ludzi i ich reakcje na to cierpienie. Będzie tu mowa o Jobie, psalmistach, Jeremiaszu i Habakuku. Rozdział 6, mówiący o cierpieniu Chrystusa, zawiera omówienie starotestamentowych proroctw oraz proroctw samego Jezusa, nauczania Chrystusa na temat cierpienia, Jego cierpienia, znaczenia krzyża i jego wpływu na nasze cierpienie. Rozdział 7 opisuje cierpienie Dwunastu, Szczepana i apostoła Pawła. Rozdział 8 podsumowuje nowotestamentowe nauczanie o cierpieniu, jakie spotyka chrześcijan – na podstawie Ewangelii, Dziejów Apostolskich, Listów i Księgi Objawienia. Rozdział 9 opi-

suje niektóre korzyści płynące z bólu i cierpienia. Część ta kończy się podsumowaniem biblijnych fragmentów mówiących o cierpieniu i odpowiedzią na kilka konkretnych pytań za pomocą biblijnych cytatów.

Część 2 to „Znoszenie cierpienia z wiarą, radością i nadzieją”. Cierpiący muszą sobie radzić ze zniechęceniem, bezradnością, samotnością, beznadzieją, a nawet rozpaczą. Czasami zmagają się z niespełnionymi prośbami modlitewnymi.

Jest im trudno zachować radość w czasie prób. Niektórzy czują się tak, jakby Bóg milczał i nie reagował na ich problemy. Spotkanie ze śmiercią może budzić pytania o sens życia i o nadzieję po śmierci. Rozdziały 11–15 to egzegetyczne studium, ukazujące chrześcijańską naukę, która może pomóc poradzić sobie z problematycznymi postawami i sytuacjami, na które można się natknąć, gdy mamy do czynienia z cierpieniem.

Niektórzy czują się tak, jakby Bóg milczał i nie reagował na ich problemy.

Część 3 książki dotyczy problemu zła i cierpienia. Rozdział 16 opisuje różne postawy ludzi cierpiących wobec Boga. Rozdział 17 to próba zrozumienia i odpowiedzi na problem cierpienia. Odwieczny problem zła i cierpienia przypomina intelektualne puzzle – „Jak pogodzić dobroć i wszechmoc Boga z istniejącym w świecie złem?”. Dla niektórych jest to

w większym stopniu zmaganie emocjonalne: „Jak wszechmogący Bóg może zgadzać się na to, żeby w Jego świecie działały się złe rzeczy?”. Rozdział 18 omawia kilka złych odpowiedzi na te pytania. Ludzka filozofia nie ma odpowiedzi. Podczas gdy wiele pytań pozostaje bez odpowiedzi, nadal najbardziej satysfakcjonującym rozwiązaniem jest biblijne podejście, opisane w rozdziale 1.

Ludzka filozofia nie ma odpowiedzi.

Część 4 – „Pomoc cierpiącym” – opisuje służbę skierowaną do tych, którzy cierpią. Rozdział 19 dotyczy niektórych aspektów procesu żałoby. Rozdział 20 opisuje rzeczy, które niektórzy robią czy mówią, a które nie pomagają cierpiącym. Rozdział 21 zawiera sugestie dotyczące tego, co naprawdę może pomóc.

Piszę z pozycji osoby, która całe życie studiowała Biblię, oraz z pozycji nauczyciela, a także osoby cierpiącej i doświadczonej w cierpieniu. Mam nadzieję i modłę się o to, żeby ta książka pomogła czytelnikowi wykształcić chrześcijańskie podejście do cierpienia oraz uniknąć złych wyborów. Istnienie cierpienia nie zaprzecza wierze w Boga Biblii. Zaufanie Bogu może dać nam siłę do tego, by zwycięsko znieść wszelkie cierpienie, z którym możemy spotkać się w życiu. Ostatecznym rozwiązaniem i najlepszą odpowiedzią jest zaufanie Bogu Ojcu i Panu Jezusowi Chrystusowi.

Wyruszyłem w podróż z Przyjemnością,
Całą drogę do mnie przemawiała,
Lecz nie napełniło mnie to mądrością,
Choć zdawało się, że wszystko powiedziała.
Gdy wyruszyłem w podróż ze Smutkiem,
Ten nie powiedział do mnie ani słowa.
Lecz wielka mądrość była tego skutkiem,
Gdy Smutek ze mną podróżował!²

H. Lynn Gardner, maj 2007 roku